

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Samlenotat

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fastsættelse af minimumsregler for forebyggelse og bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i Unionen og om erstatning af Rådets direktiv 2002/90/EF og Rådets rammeafgørelse 2002/946/RIA

KOM (2023) 755

Revideret notat

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.¹

1. Resumé

Formålet med forslaget er overordnet at sikre en mere effektiv efterforskning, retsforfølgning og sanktionering af smugling af migranter ind i EU. Direktivforslaget har bl.a. til hensigt at skabe klarhed over, hvilke handlinger der skal gøres strafbare i forbindelse med hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold. Forslaget er omfattet af det danske retsforbehold, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark skal derfor inden seks måneder efter vedtagelsen beslutte, om Danmark vil gennemføre retsakten i dansk ret og dermed være bundet på mellemstatsligt grundlag. Nærhedsprincippet vurderes opfyldt. Hvis Danmark tilslutter sig forslaget på mellemstatsligt grundlag, vurderes det at kunne have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser, som vil skulle afklares nærmere. Regeringen ser generelt positiv på forslaget, idet forebyggelse og bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i Unionen er en vigtig prioritet for regeringen.

¹ Forslaget er fremsat efter Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark. Da direktivet i midlertid udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, træffer Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre forordningen i dansk ret, jf. protokollens artikel 4.

27. september 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Internationalt udlændingesamarbejde
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 755 af 28. november 2023 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fastsættelse af minimumsregler for forebyggelse og bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i Unionen og om erstatning af Rådets direktiv 2002/90/EF og Rådets rammeafgørelse 2002/946/RIA. Forslaget er oversendt til Rådet den 22. januar 2024 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), tredje del, afsnit V og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Direktivforslaget indgår i en pakke af foranstaltninger, der har til formål at modernisere og styrke den eksisterende retlige ramme og give EU et retligt grundlag, der er egnet til effektiv bekæmpelse af menneskesmugling. Forslaget ledsages bl.a. af Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om styrkelse af politisamarbejdet i forbindelse med forebyggelse, opdagelse og efterforskning af smugling af migranter og menneskehandel og om forøgelse af Europols støtte til forebyggelse og bekæmpelse af disse former for kriminalitet og om ændring af forordning (EU) 2016/794 (KOM (2023) 754 af 28. november 2023). Dette forslag er omfattet af retsforbeholdet.

Dette notat vedrører alene direktivforslaget.

Forslaget har siden den 30. januar 2024 været genstand for forhandlinger i Rådets arbejdsgruppe vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN). Der har blandt andet været drøftelser om, hvorvidt den strafbare handling ved migrantsmugling skal knyttes op på et kontekstuel krav om finansiel eller materiel vinding, og hvorvidt forslaget skal indeholde særlige strafundtagelser for bistand til ulovlig indrejse m.v., når bistanden er sket ud fra humanitære hensyn. Spørgsmålet blev ligeledes drøftet på rådsmødet for retlige og indre anliggender den 4.-5. marts 2024. Der pågår fortsat drøftelser herom på teknisk niveau.

Det ungarske formandskab har den 23. september 2024 indikeret, at man forventer at sætte forslaget på dagsordenen til mødet i Rådet for retlige og indre anliggender den 12. december 2024 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling for Rådet til forslaget.

Hjemmelsgrundlaget og det danske retsforbehold

I henhold til artikel 83, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde kan en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser på det strafferetlige område, der er nødvendig for at sikre en effektiv gennemførelse af en EU-politik på et område, der er omfattet af harmoniseringsforanstaltninger, kun opnås ved hjælp af et direktiv vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), tredje del, afsnit V. Ifølge protokollen om Danmarks stilling deltager Danmark ikke i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollen er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Da direktivet imidlertid udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, træffer Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet i dansk ret, jf. protokollens artikel 4.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er overordnet at sikre en mere effektiv efterforskning, retsforfølgning og sanktionering af smugling af migranter ind i EU. Forslaget har bl.a. som formål at skabe klarhed over hvilke handlinger, der skal gøres strafbare i forbindelse med hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold. De i forslaget strafbare handlinger omfatter handlinger, der gennemføres med henblik på at opnå økonomiske eller materielle fordele eller løfter herom, handlinger der med stor sandsynlighed vil forvolde alvorlig skade på en person, selv om de ikke giver økonomiske eller materielle fordele, og tilfælde af offentlig ansporing af tredjelandstatsborgere, f.eks. via internettet, til ulovlig indrejse og transit eller ulovligt ophold i Den Europæiske Union.

I forslagets præambel fremhæves det bl.a., at direktivet ikke tager sigte på at kriminalisere tredjelandstatsborgere, der er blevet smuglet, bistand ydet til familiemedlemmer eller humanitær bistand eller støtte til basale menneskelige behov, der ydes til tredjelandstatsborgere i overensstemmelse med retlige forpligtelser.

Desuden foreslås det, at den strafbare handling omfatter adfærd, der udvises på en hvilken som helst medlemsstats område.

De vigtigste elementer i forslaget er følgende:

Strafbare handlinger

Det følger af direktivforslagets artikel 3, stk. 1, at medlemsstaterne skal sikre, at det udgør en strafbar handling at bistå en tredjelandstatsborger med indrejse i, transit gennem eller ophold på en medlemsstats område, når dette er forbundet med en faktisk eller lovet økonomisk eller materiel fordel (litra a), eller hvis det med stor sandsynlighed vil forvolde alvorlig skade på en person (litra b).

Det følger af forslagens artikel 3, stk. 2, at medlemsstaterne endvidere skal sikre, at det udgør en strafbare handling offentligt at anspore tredjelandstatsborgere til indrejse i, transit gennem eller ophold i Unionen på irregulær vis.

Direktivforslagets artikel 4, stk. 1, pålægger medlemsstaterne at sikre, at der er tale om en strafbar handling af særlig grov karakter, hvis den strafbare handling begås inden for rammerne af en kriminel organisation (litra a), forvolder alvorlig skade på eller bringer de pågældende tredjelandstatsborgere i livsfare (litra b), begås under anvendelse af grov vold (litra c), de pågældende tredjelandstatsborgere er særligt sårbare, herunder uledsagede mindreårige (litra d), eller forårsager døden for de pågældende tredjelandstatsborgere (litra e).

Efter direktivforslagets artikel 5 skal medlemsstaterne sikre, at anstiftelse, medvirken og tilskyndelse til samt forsøg på en række af de i artikel 3 og 4 nævnte overtrædelser udgør strafbare handlinger.

Sanktioner

Fysiske personer

Af direktivforslagets artikel 6, stk. 1, fremgår det, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de i artikel 3, 4 og 5 omhandlede strafbare handlinger kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning.

Det følger af direktivforslagets artikel 6, stk. 2, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at den i artikel 3 omhandlede strafbare

handling kan straffes med en maksimal fængselsstraf på mindst 3 år. Efter artikel 6, stk. 3, skal medlemsstaterne sikre, at de i artikel 4, litra a-d, strafbare handlinger kan straffes med en maksimal fængselsstraf på mindst 10 års fængsel. Derudover skal medlemsstaterne efter artikel 6, stk. 4 sikre, at de i artikel 4, litra e), omhandlede strafbare handlinger, herunder forsøg, vil kunne straffes med en maksimal fængselsstraf på mindst 15 års fængsel.

Udover de straffe, der kan pålægges efter stk. 2-4, skal medlemsstaterne efter direktivforslagets artikel 6, stk. 5, træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at fysiske personer, der er dømt for at have begået en af de i artikel 3-5 oplyste strafbare handlinger, kan pålægges strafferetlige eller administrative sanktioner eller foranstaltninger pålagt af en kompetent myndighed, herunder:

(a) inddragelse af tilladelser eller godkendelser til at udøve de aktiviteter, der har ført til den strafbare handling, eller forbud mod direkte eller gennem en mellemmand at udøve den erhvervsmæssige aktivitet, i forbindelse med hvilken den strafbare handling blev begået,

(b) tilbagesendelse efter fuldbyrdelse af straffen i en medlemsstat eller for at afsone den pålagte straf eller en del heraf i det tredjeland, hvortil tilbagesendelsen sker,

(c) forbud mod indrejse og ophold på medlemsstaternes område i en passende periode på højst 10 år,

(d) udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner,

(e) bøder,

(f) indefrysning og konfiskation af udbytte fra og redskaber, der anvendes til at begå den strafbare handling.

Juridiske personer

Efter direktivforslagets artikel 7, stk. 1, skal medlemsstaterne sikre, at juridiske personer kan drages til ansvar for de strafbare handlinger oplyst i artikel 3-5, og som for at skaffe dem vinding begås af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person, idet den pågældende har:

- a) bemyndigelse til at repræsentere den juridiske person
- b) beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne
- c) beføjelse til at udøve kontrol inden for den juridiske person.

Efter artikel 7, stk. 2, skal medlemsstaterne ligeledes sikre, at juridiske personer kan drages til ansvar, når utilstrækkeligt tilsyn eller utilstrækkelig kontrol udøvet af en af de personer omhandlet i artikel 7, stk. 1, har gjort det muligt for en person under den juridiske persons myndighed, at begå en strafbar handling opført i artikel 3-5 til fordel for den juridiske person.

Medlemsstaterne skal efter direktivforslagets artikel 8, stk. 2, træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at sanktioner eller foranstaltninger over for juridiske personer, der er ansvarlige i henhold til artikel 7, for de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 3-5, omfatter følgende:

- (a) strafferetlige eller ikke strafferetlige bøder,
- (b) udelukkelse fra offentlige ydelser, offentlig støtte eller offentlige tilskud,
- (c) midlertidig eller varig udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner,
- (d) midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve erhvervsvirksomhed,
- (e) anbringelse under retsligt tilsyn,
- (f) tvangsopløsning efter på grundlag af en retsafgørelse,
- (g) midlertidig eller varig lukning af forretningssteder, der er blevet brugt til at begå den strafbare handling,
- (h) inddragelse af tilladelser og godkendelser til at udøve de aktiviteter, der har ført til den strafbare handling,
- (i) indefrysning og konfiskation af udbytte fra og redskaber, der anvendes til at begå den strafbare handling.

Efter artikel 8, stk. 3, litra a-c, i direktivforslaget, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3, kan straffes med bøder, hvis maksimumsgrænse ikke må være mindre end 3 pct. af den juridiske persons samlede omsætning på verdensplan i det regnskabsår, der går forud for det regnskabsår, hvor den strafbare handling blev begået eller afgørelsen om at pålægge en bøde (litra a), at den i artikel 4, litra a-d, strafbare handling kan straffes med bøder, hvis maksimumsgrænse ikke må være mindre end 5 pct. af den juridiske persons samlede omsætning på verdensplan i regnskabsåret (litra b), og at de i artikel 4, litra e), omhandlede strafbare handlinger, kan straffes med bøder, hvis maksimumsgrænse ikke må være mindre end 6 pct. af den juridiske persons samlede omsætning på verdensplan i regnskabsåret (litra c).

Direktivforslagets artikel 9 og 10 oplister en række omstændigheder, der skal anses som hhv. skærpende og formildende omstændigheder. Eksempelvis skal det efter artikel 9, litra a, betragtes som en skærpende omstændighed, at den strafbare handling blev begået af en embedsmand under udførelsen af dennes hverv. Efter artikel 10, litra a, skal det betragtes som en formildende omstændighed, at lovovertræderen hjælper med at identificere eller retsforfølge andre lovovertrædere.

Strafferetlig kompetence

Efter artikel 12, stk. 1, i direktivforslaget skal hver medlemsstat fastlægge sin jurisdiktion med hensyn til de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3-5, hvor lovovertrædelserne er helt eller delvis begået på dens område (litra a), blevet begået af en af dens statsborgere eller af en tredjelandstatsborger, der har sædvanligt opholdssted på dens område (litra b), blevet begået til fordel for en juridisk person, *i*) der er etableret på dens område, *ii*) for så vidt angår virksomhed, der helt eller delvis udøves på dens område (litra c), hvor lovovertrædelserne er begået om bord på et skib eller et luftfartøj, der er registreret eller fører dens flag (litra d), fører til, at de tredjelandstatsborgere, der var genstand for den strafbare handling, indrejse i, er i transit gennem eller opholder sig på den pågældende medlemsstats område (litra e).

Medlemsstaterne skal ifølge artikel 12, stk. 2, ligeledes fastlægge strafferetlig kompetence for forsøg på at begå den strafbare handling, der er omhandlet i artikel 4, litra e), hvis adfærden ville have udgjort en strafbar handling, for hvilken der er fastsat strafferetlig kompetence efter stk. 1.

Direktivforslagets artikel 12, stk. 3, fastsætter, at medlemsstaterne med henblik på retsforfølgning af de i artikel 3-5 omhandlede strafbare handlinger,

der er begået uden for en medlemsstats område, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at dens strafferetlige kompetence ikke er underlagt nogen af følgende betingelser:

- a) handlingerne udgør en strafbar handling det sted, hvor de blev begået,
- b) der kan først indledes retsforfølgning efter videregivelse af oplysninger fra den stat, hvor den strafbare handling blev begået.

Det følger af artikel 14, at medlemsstaterne skal sikre, at de nationale myndigheder, der har ansvaret for at opdage, efterforske, retsforfølge eller træffe afgørelse om de strafbare handlinger, der er omhandlet i artikel 3- 5, råder over et tilstrækkeligt antal kvalificerede medarbejdere og tilstrækkelige finansielle, tekniske og teknologiske ressourcer til effektivt at udføre deres opgaver i forbindelse med gennemførelsen af direktivet. Efter artikel 16 i direktivforslaget træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der er effektive og forholdsmæssige efterforskningsredskaber til rådighed til efterforskning eller retsforfølgning af de strafbare handlinger omhandlet i artikel 3-5.

Efter artikel 17, skal medlemsstaterne hvert år tilvejebringe statistiske data. Dette vil bidrage til en bedre forståelse af, hvordan migrantsmuglingen foregår, og hvor udbredt den er, hvor mange tilfælde der opdages, og hvordan de behandles i medlemsstaternes strafferetlige systemer, hvilket støtter evidensbaseret politikudformning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet. Det kan oplyses, at LIBE er den ansvarlige komité, og at Birgit Sippel blev udpeget som ordfører den 10. september 2024. Udenrigsudvalget (AFET) og Retsudvalget (JURI) har i den forrige lovgivningsperiode besluttet ikke at afgive udtalelse. Endelig foreligger der endnu ikke udkast til betænkning eller en umiddelbar tidsplan herfor.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har henvist til, at formålet med forslaget omhandler:

”Smugling af migranter er en grænseoverskridende strafbar handling, der direkte påvirker Unionen, dens ydre grænser og ofte mere end én medlemsstat ad gangen. Medlemsstaterne kan ikke hver for sig med succes bekæmpe denne

grænseoverskridende kriminalitet. En yderligere tilnærmelse af definitionen af, hvad der udgør en strafbar handling, strafferammerne og de gældende forebyggende foranstaltninger i medlemsstaterne kan sikre en mere effektiv indsats for at opdage, efterforske og retsforfølge smugling af migranter og forebygge "forumshopping" blandt kriminelle, der udnytter systemerne de steder, hvor sanktionerne er mindre strenge.

For at øge sanktionernes afskrækkende virkning i Unionen indføres der med forslaget højere straffe for grove strafbare handlinger og skærpende omstændigheder, f.eks. i tilfælde af gentagelsestilfælde, hvis den strafbare handling er begået af en embedsmand eller af en person, der bærer et skydevåben. Ifølge de oplysninger, som Kommissionen råder over, varierer den maksimale strafferamme for hjælp til ulovlig indrejse og transit i medlemsstaterne fra op til et år i Belgien og Spanien til op til ti år i Bulgarien, Cypern, Irland og Slovenien. Strafferammen for hjælp til ophold i medlemsstaterne varierer fra op til et år i Østrig, Belgien, Tjekkiet, Estland og Spanien til op til 15 år i Cypern. 15 medlemsstater har siden 2015 fundet det relevant at ændre deres nationale lovgivning (og i tre andre medlemsstater behandler man i øjeblikket ændringer). Ændringerne omfatter strengere straffe, kriminalisering af smuglerforsøg og fritagelse af humanitær bistand ved ulovlig transit.

I overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, jf. artikel 5, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union, kan forslagets målsætninger ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre gennemføres på EU-plan. På grund af den tværnationale dimension af smugling af migranter og under hensyntagen til allerede eksisterende EU-lovgivning forventes tiltag på EU-plan at være mere effektive og have en håndgribelig merværdi i forhold til de foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne hver for sig. EU's indsats vil skabe merværdi ved at tilnærme medlemsstaternes strafferet og bidrage til at sikre, at der gælder samme betingelser i alle medlemsstaterne".

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Udlændingelovens § 59, stk. 8, indeholder regler om bl.a. straf for hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold. Efter bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, der eksempelvis forsætligt bistår en udlænding med ulovligt at indrejse i eller rejse gennem landet (nr. 1).

Gerningsindholdet i § 59, stk. 8, er oprindeligt udformet med henblik på gennemførelse af Rådets direktiv 2002/90/EF af 28. november 2002 om definition af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold (EFT L 328 af 5. december 2002, s. 17–18).

Endvidere har Rådet fastsat regler med henblik på at harmonisere EU-landenes lovgivning på området ved rammeafgørelse af 28. november 2002 om styrkelse af de strafferetlige rammer med henblik på bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold (EFT L 328 af 5. december 2002, s. 1-3).

Efter udlændingelovens § 61 kan der endvidere pålægges selskaber mv. (juridiske personer), der overtræder udlændingelovens bestemmelser, strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 8, suppleres af straffelovens § 125 a. Efter denne bestemmelse straffes den, som for vindings skyld og under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder gør sig skyld i menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5, med fængsel indtil 8 år.

Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor andres liv udsættes for fare, eller hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Bestemmelsen i straffeloven er en overbygning på straffebestemmelsen om menneskesmugling i udlændingelovens § 59, stk. 8, der (kun) giver mulighed for at idømme fængsel indtil 2 år. Bestemmelsen indebærer således ikke en udvidelse af, hvad der udgør strafbare forhold i forhold til udlændingelovens regulering. Betingelsen for at anvende § 125 a er, at overtrædelsen af udlændingelovens bestemmelse om menneskesmugling er sket for vindings skyld og under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder.

Bestemmelsen forudsættes ikke udelukkende anvendt, hvor strafferammen på fængsel indtil 2 år i § 59, stk. 8, ikke findes tilstrækkelig. Den forudsættes således også anvendt i tilfælde, hvor forholdet skønnes at være så groft, at samfundets reaktion bør give sig udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for udlændingeloven. Dette gælder også, selv om den konkrete forskyldte fængselsstraf fastsættes til væsentligt mindre end 2 år.

Strafferammen i § 125 a er en gennemførelse af Rådets rammeafgørelse af 28. november 2002 om styrkelse af de strafferetlige rammer med henblik på bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold.

Ved straffens fastsættelse skal der under hensyntagen til ensartethed i retsbehandlingen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysningerne om gerningspersonen, jf. straffelovens § 80, stk. 1. Efter § 80, stk. 2, skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningspersonen indså eller burde have indset herom. Straffelovens §§ 81 og 82 indeholder desuden en række hhv. skærpende og formildende omstændigheder, der skal tages i betragtning ved straffens fastsættelse.

Straffelovens § 21 indeholder en almindelig mulighed for at straffe for forsøg, hvis der for en lovovertrædelse kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Straffelovens § 23 indeholder endvidere en almindelig regel om ansvar for medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd.

Efter straffelovens 5. kapitel kan juridiske personer straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov. Efter straffelovens § 27 forudsætter strafansvar for en juridisk person, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Straffelovens §§ 75-77 a indeholder regler om konfiskation. Det følger bl.a. af straffelovens § 75, stk. 1, at udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvis kan konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte. Det følger af § 75, stk. 2, at såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af bl.a. genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, samt af genstande, med hensyn til hvilke, der i øvrigt er begået en strafbar handling.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den som udøver en virksomhed, som kræver særlig offentlig autorisation eller godkendelse, fratages retten til at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Det samme gælder efter § 79, stk. 2, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af en anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske

frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Forældelsesfristerne er fastsat i straffelovens 11. kapitel. Forældelsesfristen er 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år, 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år, 10 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 10 år, og 15 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel på bestemt tid, jf. straffelovens § 93, stk. 1. Efter straffelovens § 97, stk. 1, kan idømt fængselsstraf forældes. Det fremgår bl.a. af § 97, stk. 2, at forældelsesfristen er 5 år for fængsel indtil 1 år og 10 år for fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år, jf. § 97, stk. 2, nr. 1 og 2.

Straffelovens §§ 6-12 indeholder regler om dansk straffemyndighed (jurisdiktionskompetencer). Efter straffelovens § 6, stk. 1, er der dansk straffemyndighed for handlinger, der foretages i den danske stat eller på et dansk fartøj. Af straffelovens § 7, stk. 1, fremgår det, at under dansk straffemyndighed hører handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivning på gerningsstedet (dobbel strafbarhed), eller gerningsmanden har den nævnte tilknytning til landet, og der er tale om nogle nærmere bestemte handlinger.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som anført omfattet af retsforbeholdet. En vedtagelse af forslaget har derfor som udgangspunkt ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Da der imidlertid er tale om et forslag, som udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, meddeler Danmark i henhold til artikel 4 i Protokollen om Danmarks stilling, inden seks måneder efter forslagets vedtagelse Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre indholdet af direktivet i dansk ret.

En gennemførelse af forslaget i dansk ret kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Idet forslaget er omfattet af retsforbeholdet, vil Danmark som udgangspunkt modtage refusion for sin forholdsmæssige andel af udgiften ved ikke at tilslutte sig retsakten. Ved dansk tilslutning vil denne refusion bortfalde, hvorved Danmark vil skulle bidrage med cirka 2 pct. af udgifterne. Disse omkostninger forbundet med at tilslutte sig retsakten vurderes ikke-væsentlige, idet Kommissionen anslår, at der er behov for fire årsværk til at sikre støtte til medlemsstaterne i forbindelse med den korrekte gennemførelse af den lovgivningspakke, der omfatter forslaget. Udgifterne til de fire årsværk er ikke opgjort nærmere af Kommissionen, men må vurderes at falde under bagatelgrænsen for ikke væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Evt. økonomiske konsekvenser på Justitsministeriets område i tilfælde af beslutning om dansk tilslutning til forslaget vil blive afklaret snarest muligt. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Forslaget vurderes ikke at have øvrige samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Udvidet grund- og nærhedsnotat har den 9. februar 2024 været sendt i høring hos Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde (SPAIS) og Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde. Sagen har ligeledes den 11. januar 2024, 15. februar 2024, den 17. april 2024 og den 24. september 2024 været sendt i høring til de to ovenstående udvalg.

DRC Dansk Flygtningehjælp har i deres høringssvar af 18. april 2024 udtrykt bekymring for, at direktivet om minimumsregler til forebyggelse af smugling af migranter vil gøre det endnu sværere for flygtninge at søge om asyl på europæisk jord. Der henvises i den forbindelse til, at hvis irregulær migration udelukkende betragtes som en ulovlig handling domineret af organiserede kriminelle netværk, er der risiko for, at flygtninge og andre, som er nødt til at bevæge sig irregulært for at opnå beskyttelse ender i en endnu mere sårbar situation, end de allerede er. Det fremhæves desuden, at indsatser mod irregulær migration og menneskesmugling ikke kun påvirker betingelserne og

råderummet for kriminelle smuglernetværk, men også har alvorlige (både direkte og indirekte) konsekvenser for flygtninge og migranternes sikkerhed og rettigheder. DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer til følgende: 1) At der udføres en ex-ante konsekvensanalyse med henblik på at forebygge utilsigtede konsekvenser og krænkelse af grundlæggende rettigheder; 2) At der medtages en eksplicit humanitær undtagelse i direktivet; 3) At adressere risikoen for, at den nye definition af faciliteringskriminalitet (art. 3) vil lede til yderligere kriminalisering af flygtninge og migranter og de mennesker, som hjælper dem; 4) At optrappe indsatsen imod tilfælde af menneskesmugling under skærpede omstændigheder og at holde de ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser til ansvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses generelt at være opbakning til forslaget fra de øvrige medlemsstater samt enighed om behovet for et opdateret og robust regelsæt på EU-niveau. Dog har der også været fokus på ikke at svække eksisterende regler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser generelt positiv på forslaget. Forebyggelse og bekæmpelse af hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold i Unionen er en vigtig prioritet for regeringen. Regeringen deler den generelle holdning i Rådet om behovet for et opdateret og robust regelsæt på EU-niveau. Regeringen har ligesom andre medlemslande fokus på ikke at svække de nuværende regler på området, blandt andet ved at knytte for mange krav til den strafbare handling.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 1. marts 2024 og i forbindelse med forelæggelse af dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4-5. marts 2024.

Forslaget har været forelagt for Udvalget for Udlændinge og Integration til tidlig forelæggelse i et fagudvalg den 14. marts 2024, idet Europaudvalget udvalgte sagen som et prioriteret EU-forslag fra Europa-Kommissionens arbejdsprogram for 2024.

Udvidet grund- og nærhedsnotat blev fremsendt den 20. februar 2024 til Folketingets Europaudvalg, Udvalget for Udlændinge og Integration samt Retsudvalget.